

ALUMNAT AMB TRASTORN DE L'ESPECTRE DE L'AUTISME (TEA)

VICENT MORELL MENGUAL

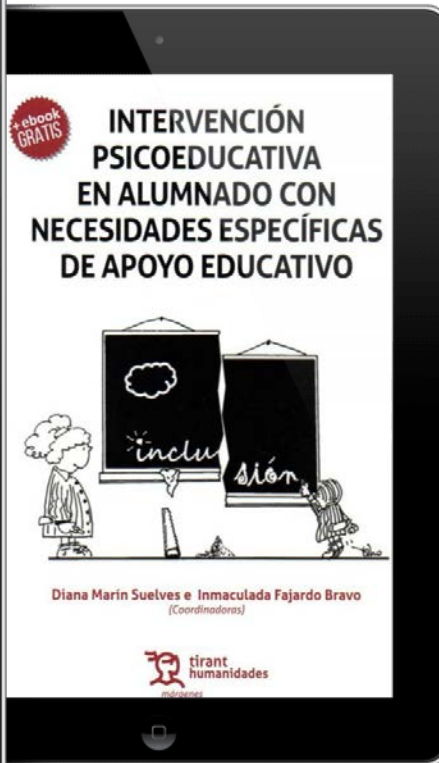
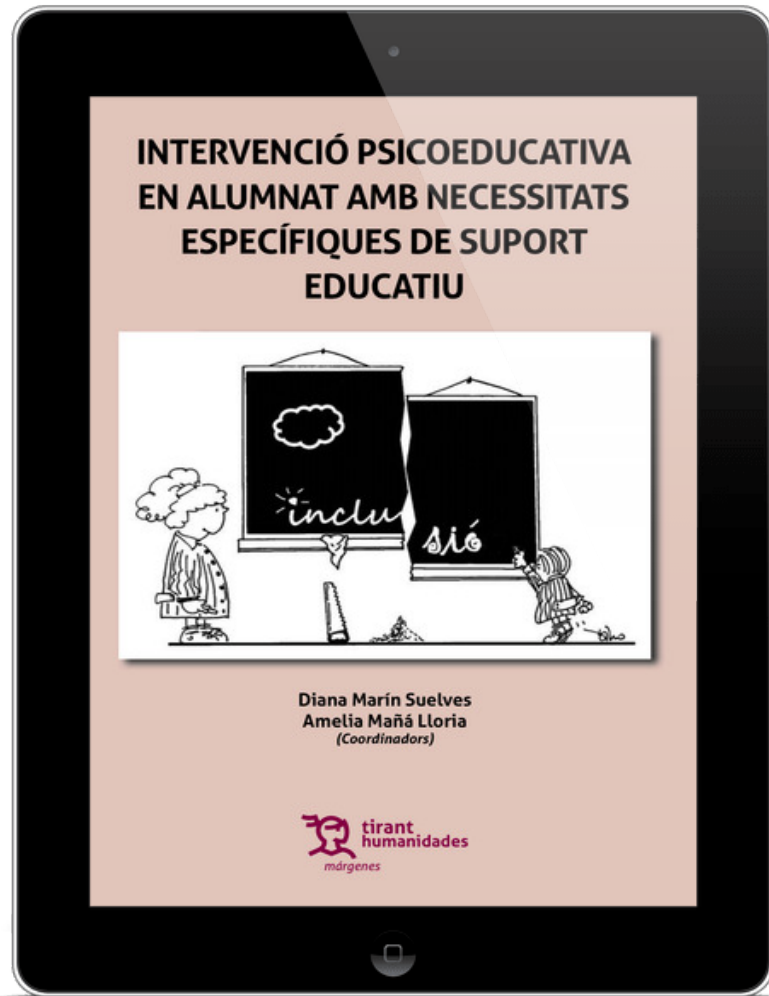
CURS: 2021/2022

ÍNDEX

00	Objectius i activitats pràctiques
01	Conceptualització
02	Característiques diagnòstiques
03	Etiologia i teories explicatives
04	Tècniques i instruments d'avaluació
05	Intervenció i resposta educativa
06	Per recordar

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

ALUMNAT AMB TRASTORN DE L'ESPECTRE DE L'AUTISME (TEA)

1

CAPÍTOL: 7. Alumnat amb trastorn de l'espectre autista

2

AUTORES: R. Tarraga, G. Pastor, A. Tijeras, P. Sanz i M. I. Fernández

3

PÀGINES: 189-209

OBJECTIUS D'APRENTATGE

ALUMNAT AMB TRASTORN DE L'ESPECTRE DE L'AUTISME (TEA)

1. CONCEPTUALITZACIÓ

Conèixer la simptomatologia i els nivells de gravetat existents

3. AVALUACIÓ PSICOPEDAGÒGICA

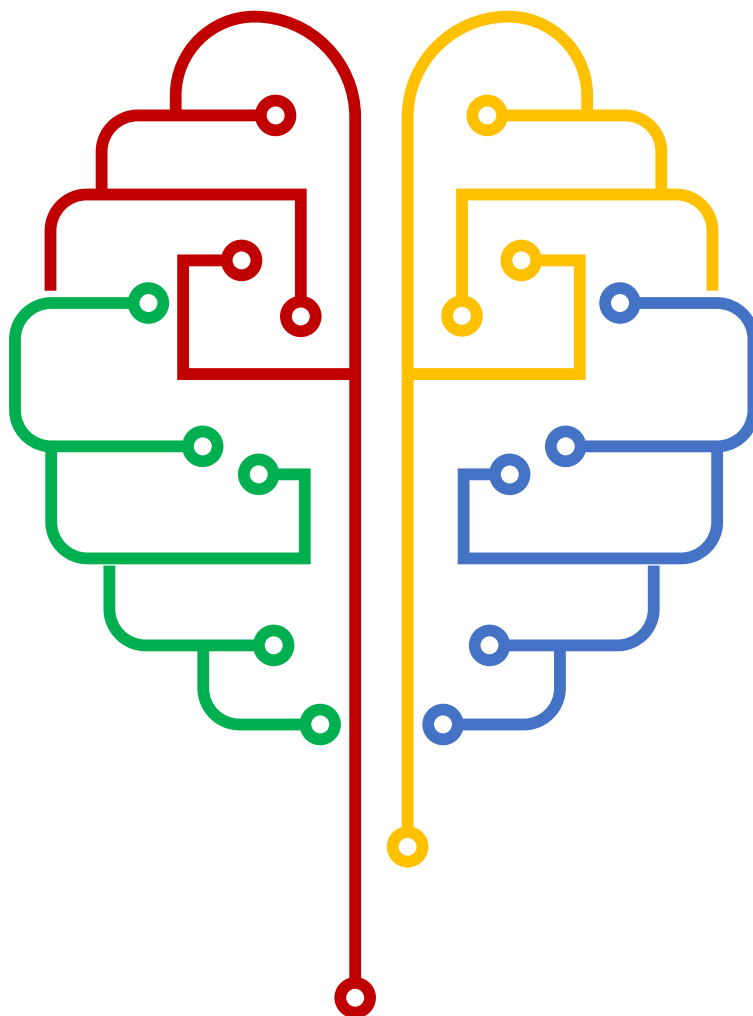
Familiaritzar-se amb el procés d'avaluació i conèixer els instruments que empra un/a mestre/a

2. ETIOLOGIA

Conèixer l'etiologia i les principals teories explicatives

4. INTERVENCIÓ ESCOLAR

Conèixer les principals pautes d'intervenció i ser capaç d'implementar-les a l'aula

CONCEPTUALITZACIÓ

1.1. DEFINICIÓ

1.2. APROXIMACIÓ HISTÒRICA

1.1. DEFINICIÓ

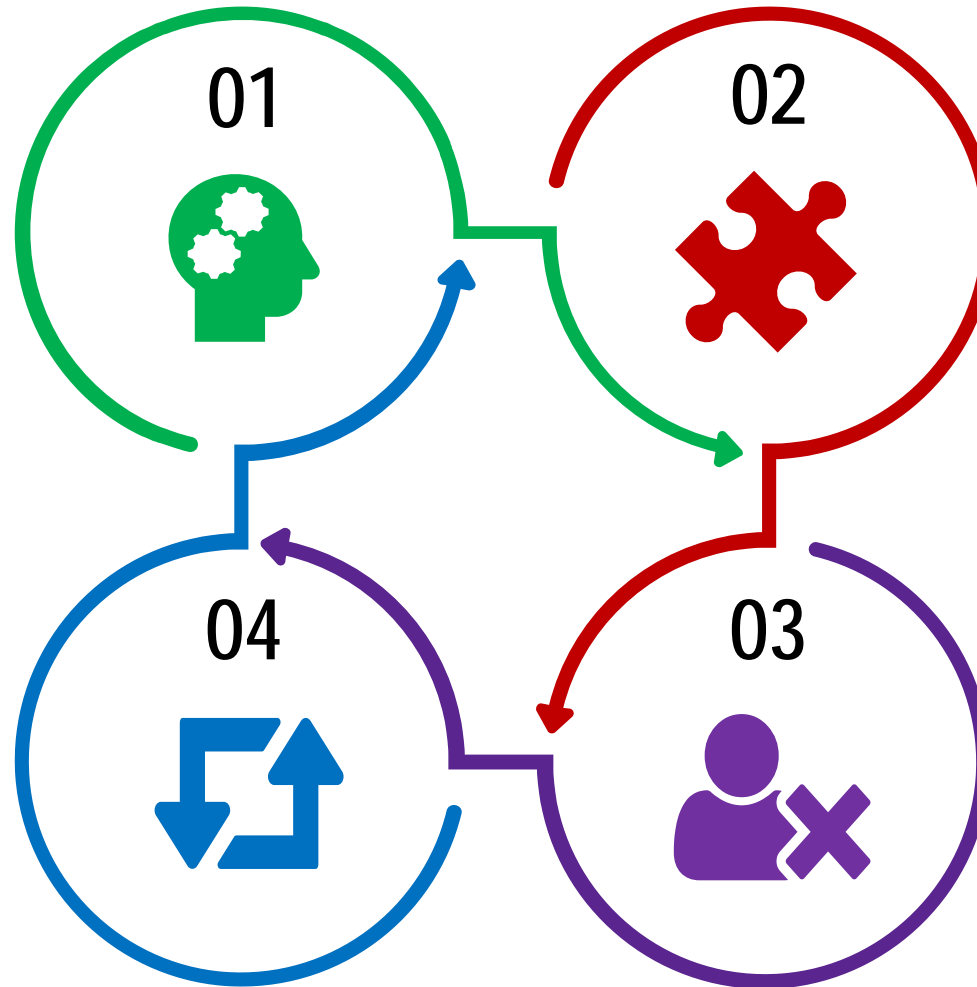
CONCEPTUALITZACIÓ (APA, 2013; OMS, 2018)

TRASTORN DEL NEURODESENVOLUPAMENT

Canvis anatòmics i funcionals
Primeres fases del desenvolupament

PATRONS REPETITIUS I RESTRICTIUS

Estereotípies
Monotonia i inflexibilitat
Interessos restringits
Híper o hiporeactivitat

DEFICIÈNCIES EN LA COMUNICACIÓ SOCIAL

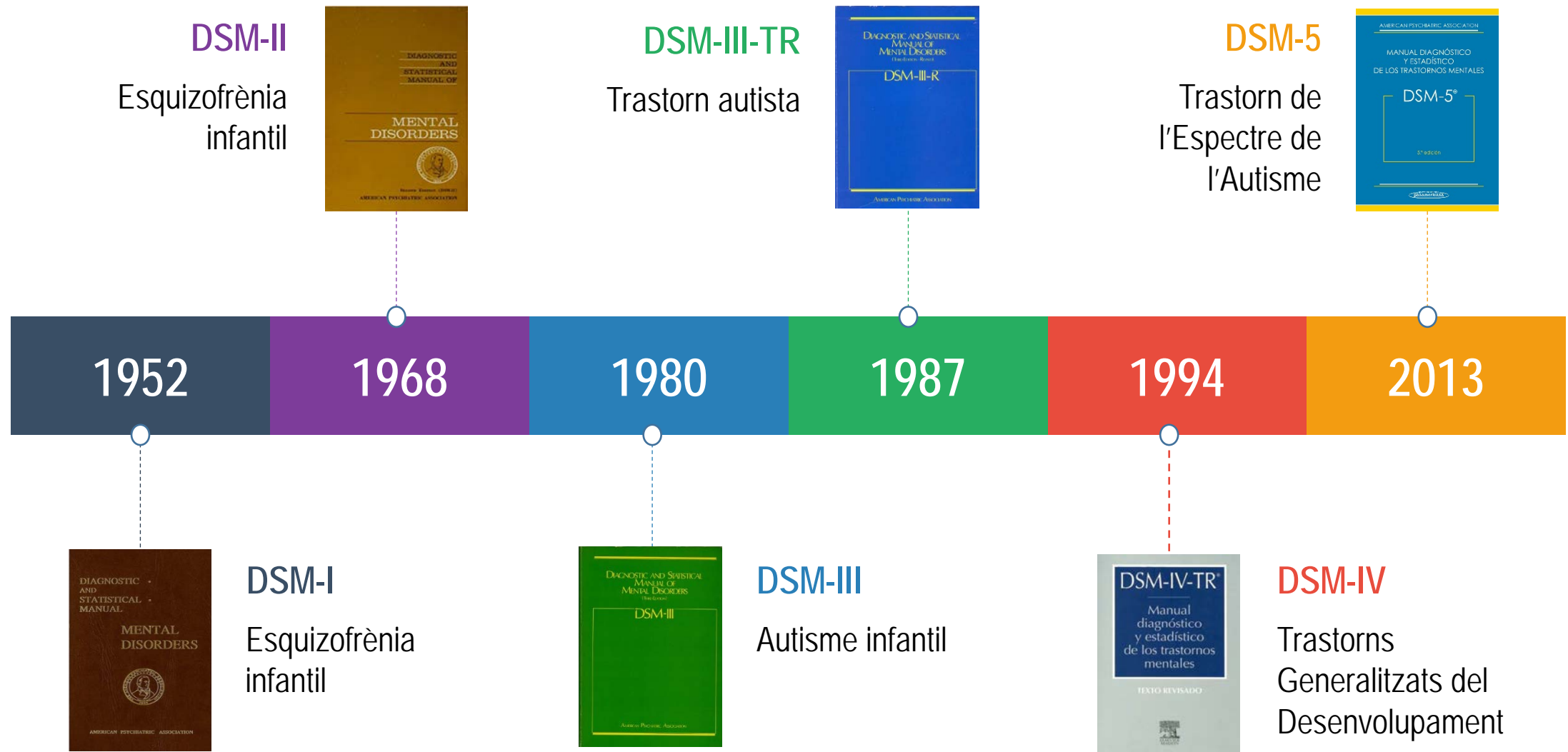
Reciprocitat socioemocional
Conductes comunicatives no verbals

DEFICIÈNCIES EN LA INTERACCIÓ SOCIAL

Desenvolupament, manteniment i comprensió de les relacions

1.2. APROXIMACIÓ HISTÒRICA

EVOLUCIÓ TERMINOLÒGICA I CONCEPTUAL

1.2. APROXIMACIÓ HISTÒRICA

DSM-IV-TR VS. DSM-5 (APA, 2002; 2013)

DSM-IV-TR

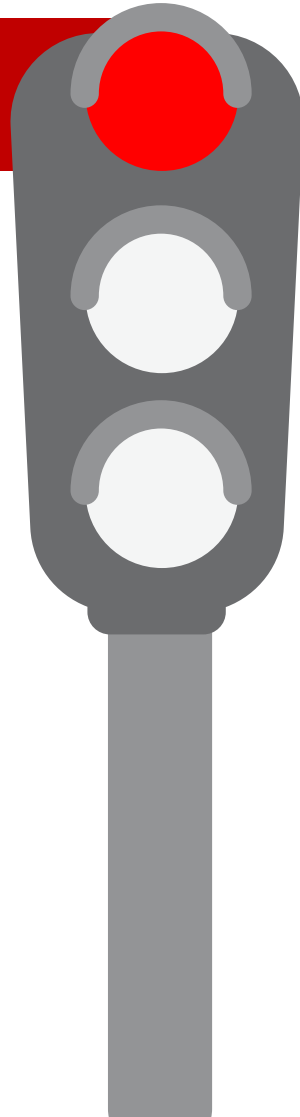
Autisme

Trastorn de Rett

Trastorn desintegratiu infantil
(TDI)

Trastorn d'Asperger

Trastorn generalitzat del
desenvolupament no
especificat

DSM-5

Trastorn de l'Espectre de
l'autisme (TEA)

2

CARACTERÍSTIQUES DIAGNÒSTIQUES

2.1. SIMPTOMATOLOGIA I CRITERIS DIAGNÒSTICS

2.2. EL CONTINU AUTISTA

2.3. PREVALENÇA

2.4. COMORBIDITAT

2.1. SIMPTOMATOLOGIA I CRITERIS DIAGNÒSTICS

DIFICULTATS EN LA COMUNICACIÓ I INTERACCIÓ SOCIAL (APA, 2013; OMS, 2018)

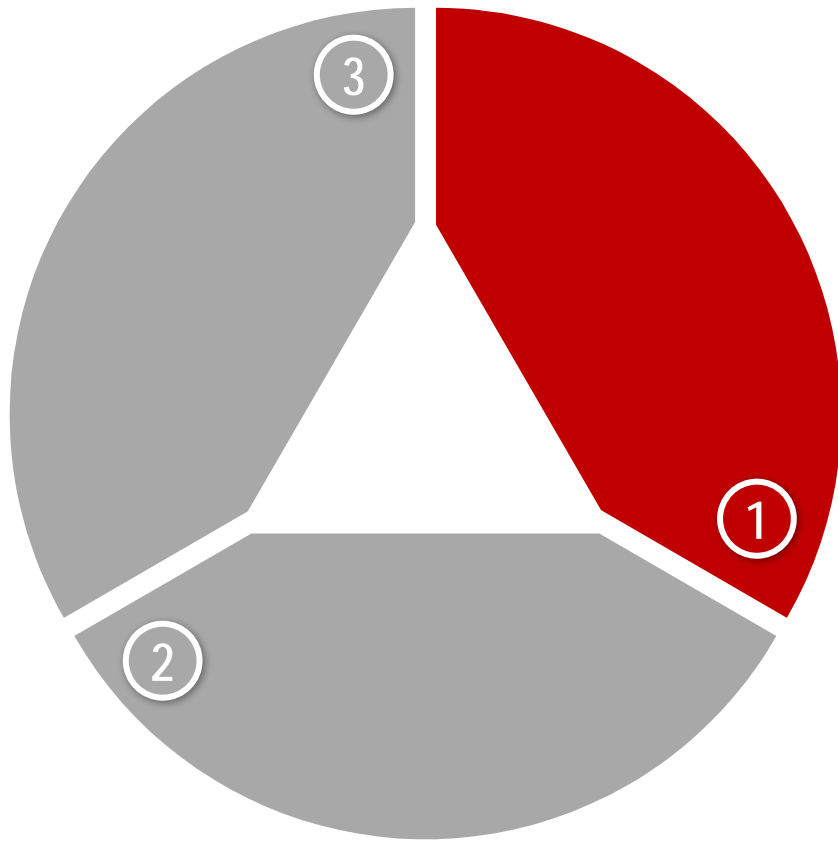
① RECIPROCIAT SOCIOEMOCIONAL

② COMUNICACIÓ NO-VERBAL

③ RELACIONS INTERPERSONALS

2.1. SIMPTOMATOLOGIA I CRITERIS DIAGNÒSTICS

RECIPROCIAT SOCIOEMOCIONAL

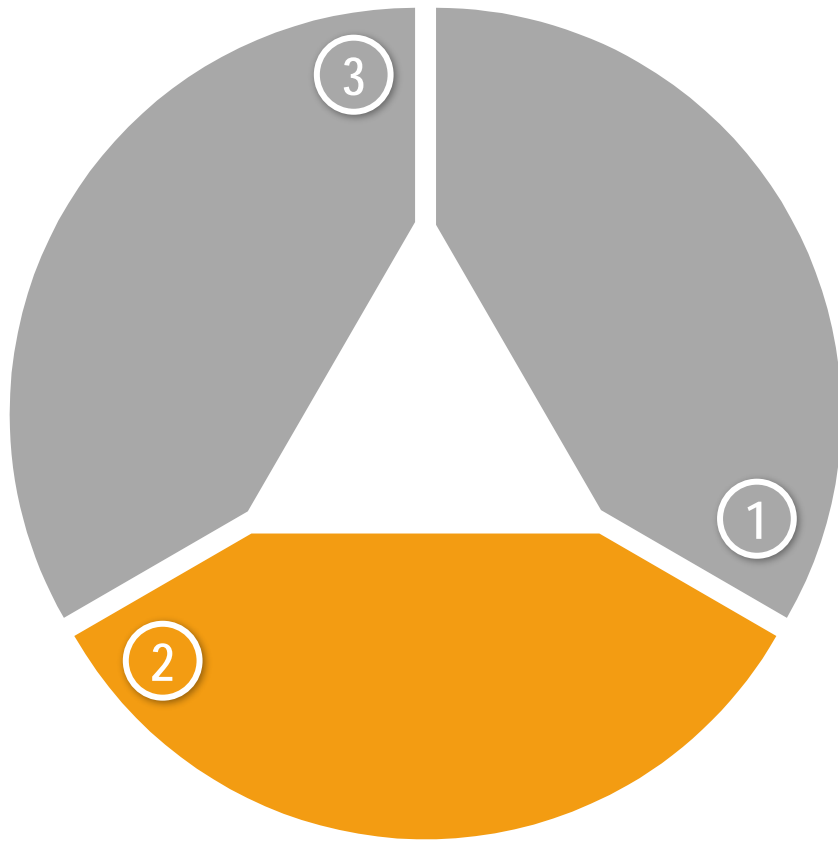

① RECIPROCIAT SOCIOEMOCIONAL

- Acostament social anormal.
- Fracàs per iniciar o respondre a **interaccions socials**.
- Desconeixement de les normes de la comunicació.
- Dificultat per connectar amb les **emocions** o els **afectes** dels altres.

2.1. SIMPTOMATOLOGIA I CRITERIS DIAGNÒSTICS

COMUNICACIÓ NO-VERBAL

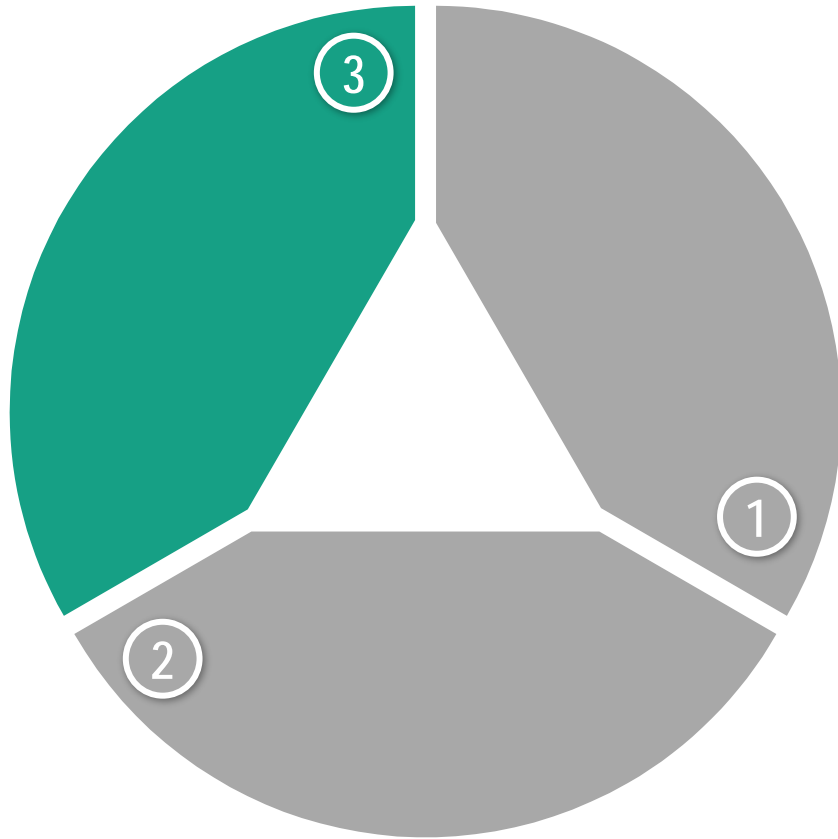

② COMUNICACIÓ NO-VERBAL

- Comunicació verbal i no-verbal poc integrada.
- Anomalies del **contacte visual** i del llenguatge corporal.
- Deficiències en l'ús de **gestos**.
- Manca d'**expressió facial**.
- Absència de comunicació no-verbal.

2.1. SIMPTOMATOLOGIA I CRITERIS DIAGNÒSTICS

RELACIONS INTERPERSONALS

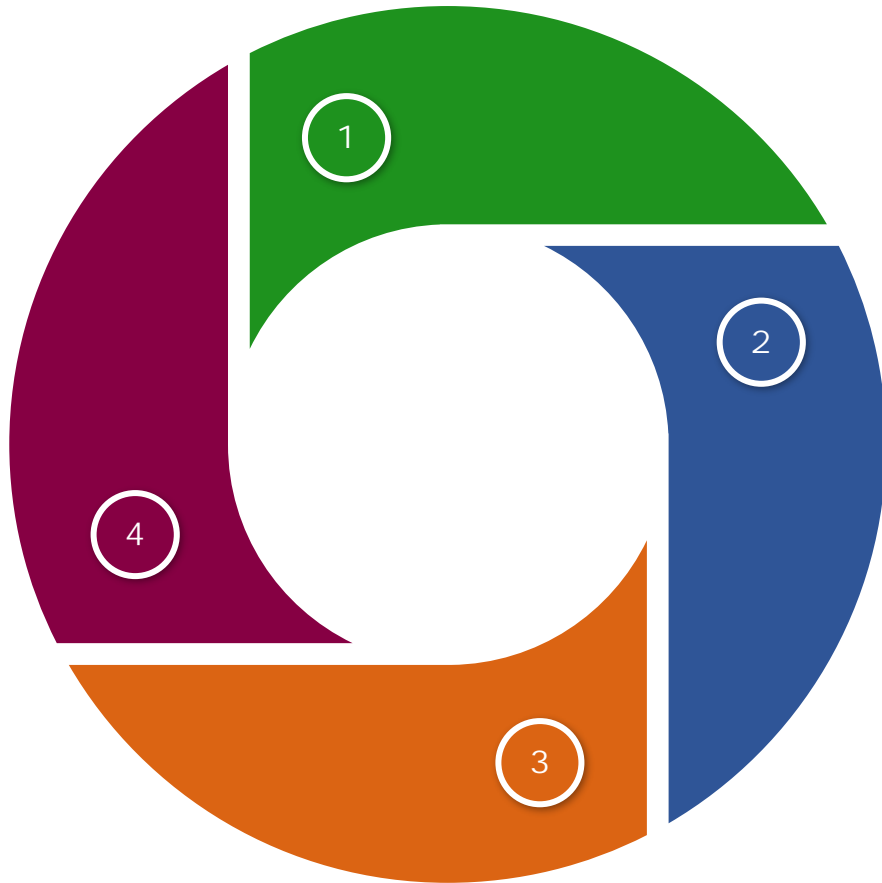

3 RELACIONS INTERPERSONALS

- Incapacitat per ajustar el comportament en diversos contextos socials.
- Dificultats per compartir **jocs imaginatius**.
- Dificultats per fer **amics**.
- Absència d'interès per altres persones.

2.1. SIMPTOMATOLOGIA I CRITERIS DIAGNÒSTICS

PATRONS REPETITIUS I RESTRICTIUS DE COMPORTEMENTS I ACTIVITATS (APA, 2013)

① MOVIMENTS ESTEREOTIPATS O REPETITIUS

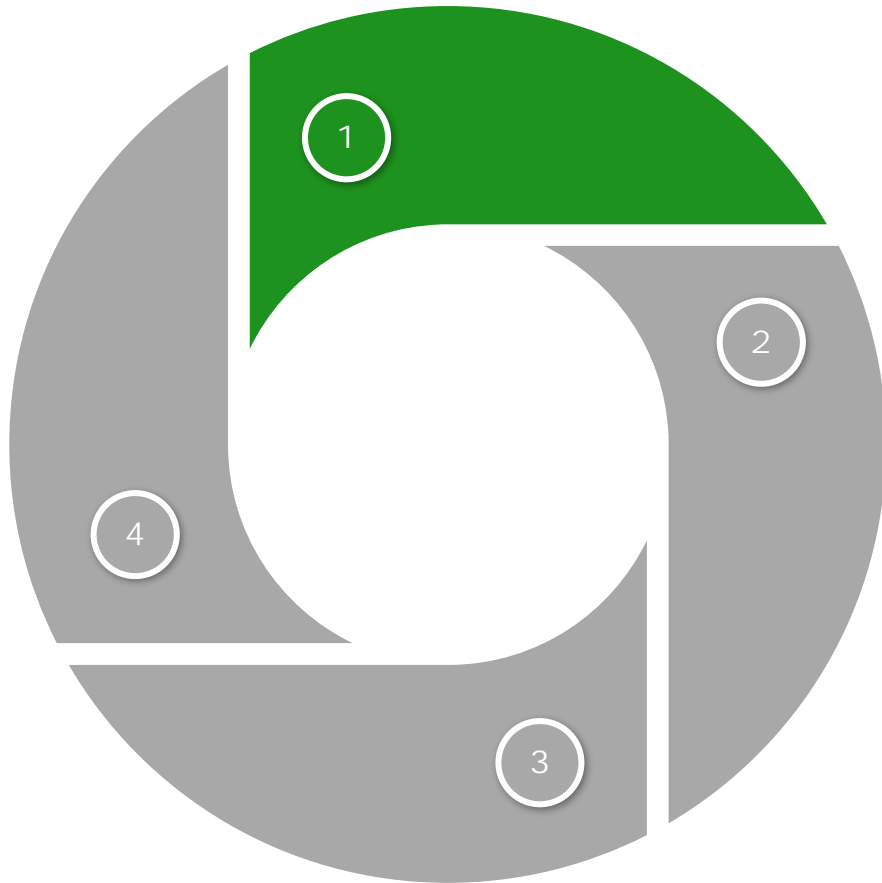
② MONOTONIA, INFLEXIBILITAT I RUTINES

③ INTERESSOS RESTRINGITS

④ HÍPER O HIPOREACTIVITAT ALS ESTÍMULS

2.1. SIMPTOMATOLOGIA I CRITERIS DIAGNÒSTICS

MOVIMENTS ESTEREOTIPATS O REPETITIUUS

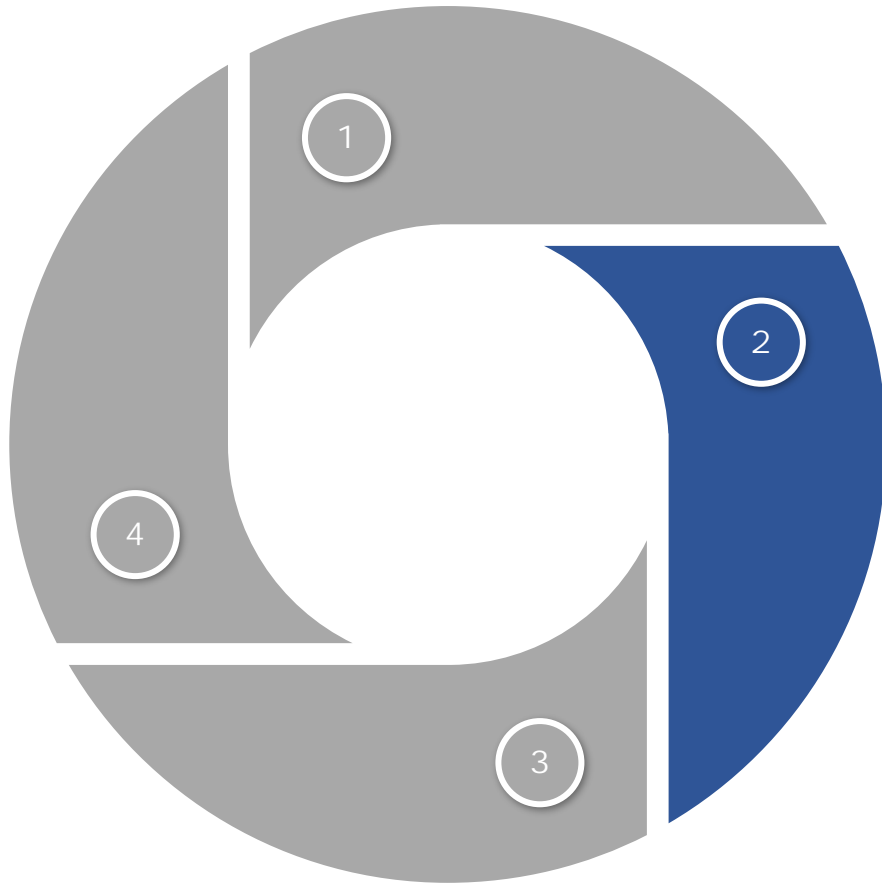

1 MOVIMENTS ESTEREOTIPATS O REPETITIUUS

- **Estereotípies** motrius.
- Conductes repetitives.
- Alineació dels joguets.
- Canviar de lloc els objectes.
- **Ecolàlia.**
- Frases i llenguatge **idiosincràtic.**

2.1. SIMPTOMATOLOGIA I CRITERIS DIAGNÒSTICS

MONOTONIA, INFLEXIBILITAT I RUTINES

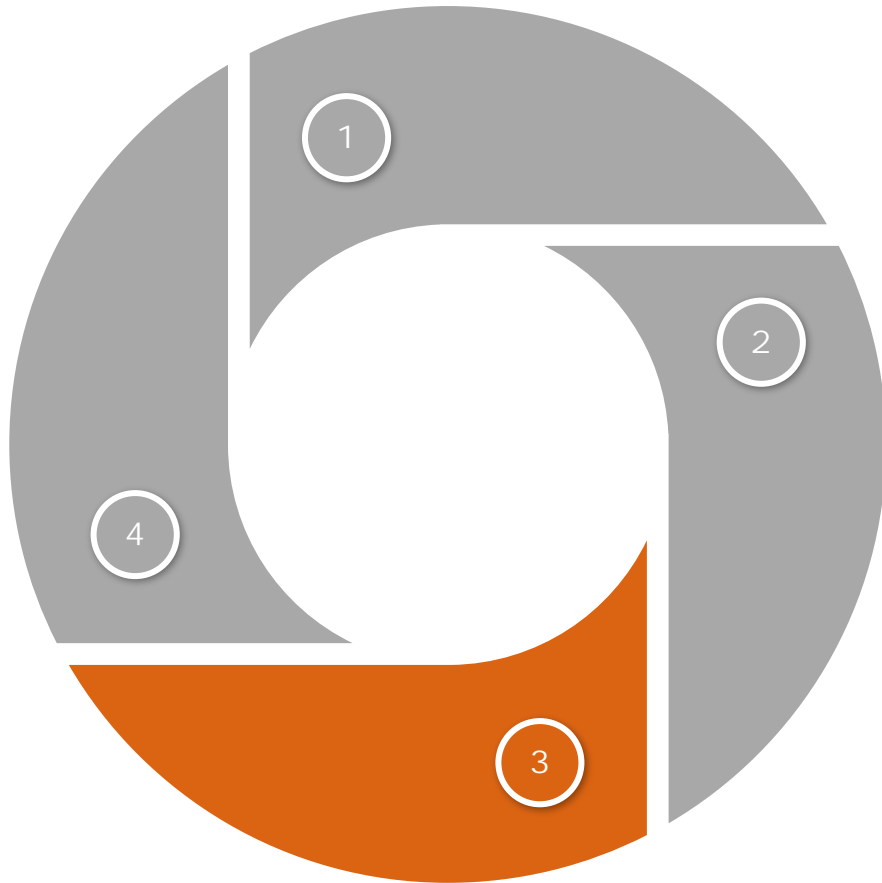

2 MONOTONIA, INFLEXIBILITAT I RUTINES

- Patrons ritualitzats de comportament.
- Gran angoixa davant **canvis** petits.
- Dificultats amb les **transicions**.
- Patrons de pensament rígids.
- **Rituals** de salutació.
- Necessitat de prendre el mateix camí o de menjar els mateixos aliments cada dia.

2.1. SIMPTOMATOLOGIA I CRITERIS DIAGNÒSTICS

INTERESSOS RESTRINGITS

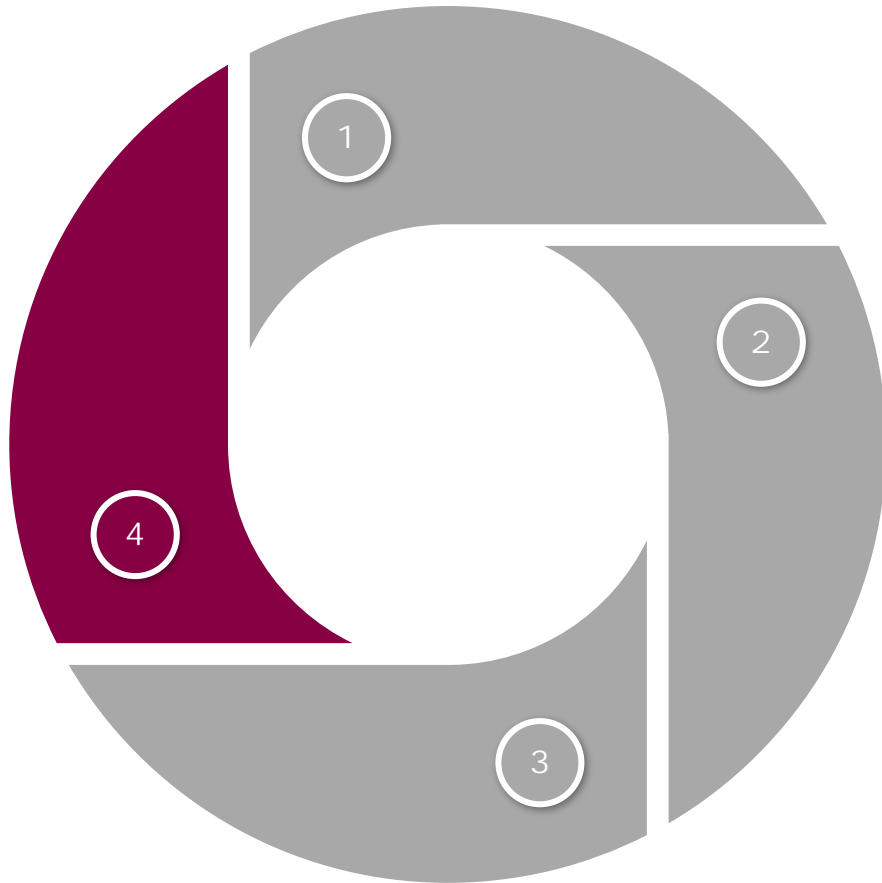

3 INTERESSOS RESTRINGITS

- **Interessos** restringits i **fixos** que són anormals quant a la seua intensitat o focus d'interès.
- Forta inclinació o **preocupació** per objectes inusuals.
- Interessos excessivament circumscrits o perseverants.

2.1. SIMPTOMATOLOGIA I CRITERIS DIAGNÒSTICS

HÍPER O HIPOREACTIVITAT ALS ESTÍMULS

4 HÍPER O HIPOREACTIVITAT ALS ESTÍMULS

- Interès inhabitual per **aspectes sensorials** de l'entorn.
- Indiferència aparent al dolor o la temperatura.
- Resposta adversa a **sons** o textures específics.
- Ensum o palpació excessiva d'objectes.
- Fascinació visual per les **llums** o el moviment.

2.1. SIMPTOMATOLOGIA I CRITERIS DIAGNÒSTICS

DSM-5 I CIE 10 (APA, 2013; OMS, 2018)

2.2. EL CONTINUU AUTISTA

NIVELLS DE SEVERITAT EN EL DSM-5 (APA, 2013)

GRAU 1 «NECESSITA AJUDA»

COMUNICACIÓ SOCIAL

- Dificultat per iniciar interaccions socials.
- Pot semblar que té poc interès en les interaccions socials.

COMPORTAMENTS RESTRINGITS I REPETITIUS

- Dificultat per alternar activitats.
- Problemes d'organització i planificació que dificulten l'autonomia.

2.2. EL CONTINUU AUTISTA

NIVELLS DE SEVERITAT EN EL DSM-5 (APA, 2013)

GRAU 2 «NECESSITA AJUDA NOTABLE»

COMUNICACIÓ SOCIAL

- Inici limitat d'interaccions socials.
- Respostes reduïdes o anormals a l'obertura social.

COMPORTAMENTS RESTRINGITS I REPETITIUS

- Les limitacions resulten evidents per a l'observador.
- Interfereixen amb el funcionament en diversos contextos.
- Ansietat i/o dificultat per canviar el focus de l'acció.

2.2. EL CONTINUU AUTISTA

NIVELLS DE SEVERITAT EN EL DSM-5 (APA, 2013)

GRAU 3 «NECESSITA AJUDA MOLT NOTABLE»

COMUNICACIÓ SOCIAL

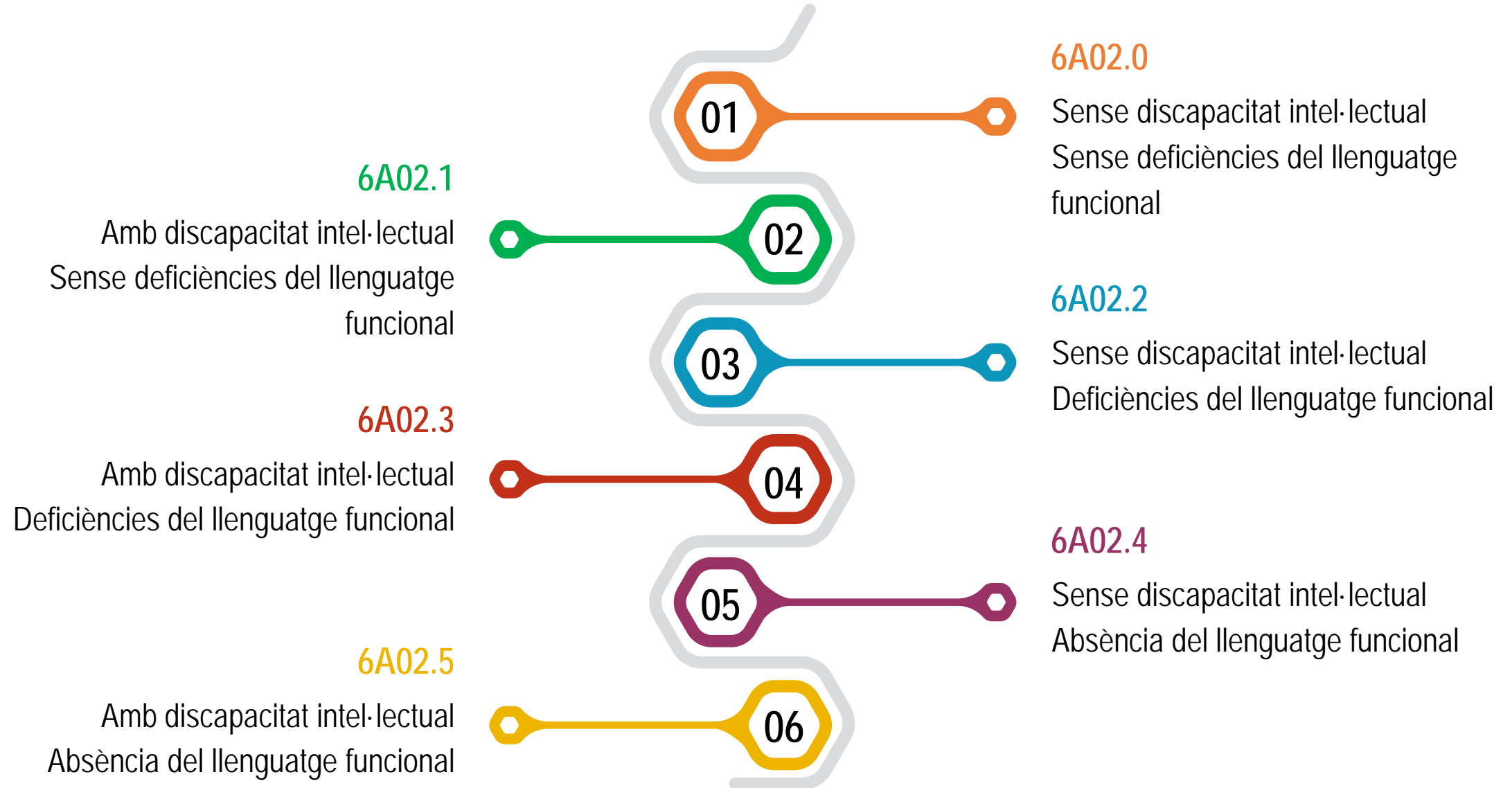
- Inici molt limitat d'interaccions socials.
- Resposta mínima a l'obertura social.

COMPORTEMENTS RESTRINGITS I REPETITIUS

- Les dificultats interfereixen notablement amb el funcionament en tots els àmbits.
- Ansietat intensa i/o dificultat per canviar el focus d'acció.

2.2. EL CONTINUU AUTISTA

NIVELLS DE SEVERITAT EN LA CIM 11 (OMS, 2018)

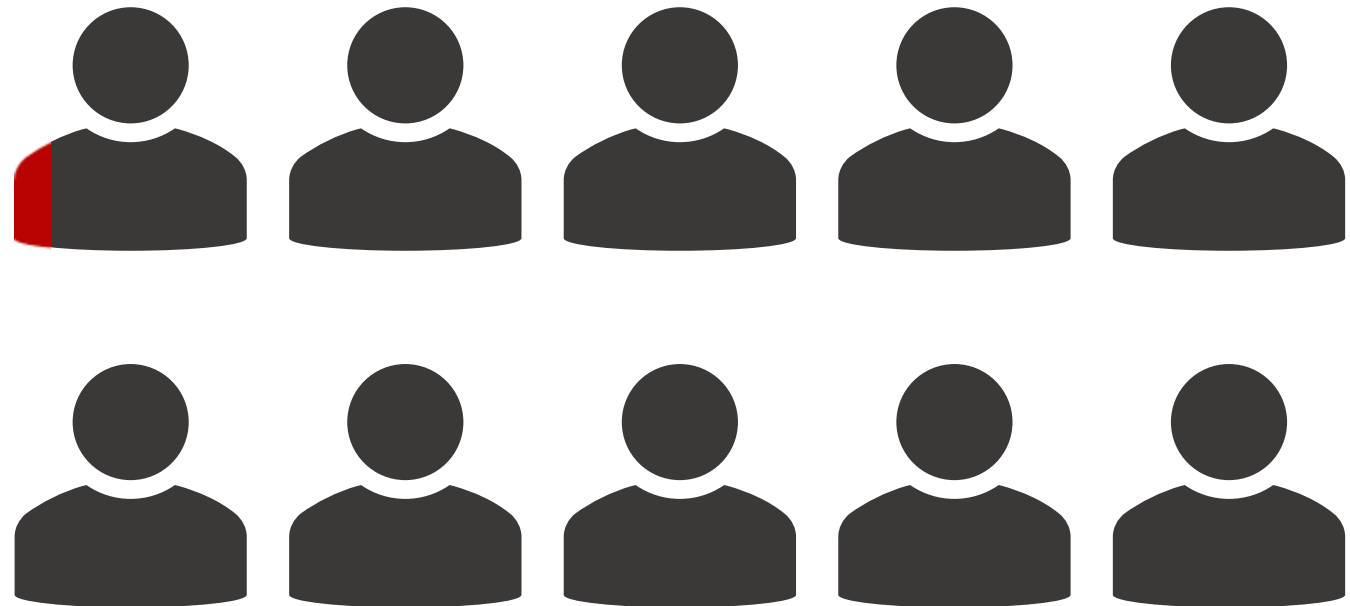

2.3. PREVALENÇA

TRASTORN DE L'ESPECTRE AUTISTA (APA, 2013)

1%

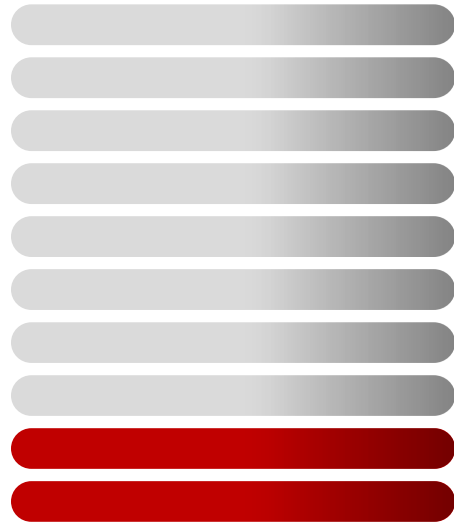
TRASTORN DE
L'ESPECTRE
AUTISTA

2.3. PREVALENÇA

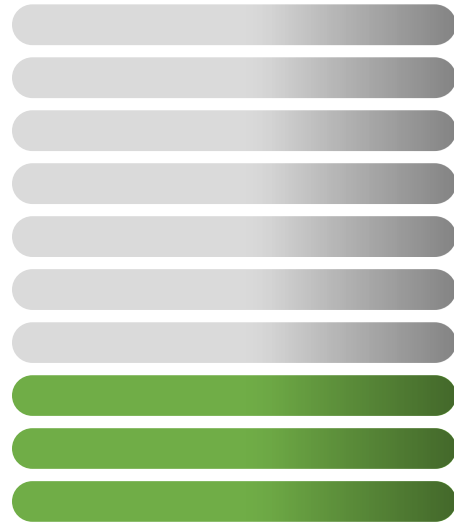
ESTUDIS NACIONALS I INTERNACIONALS

0.45%

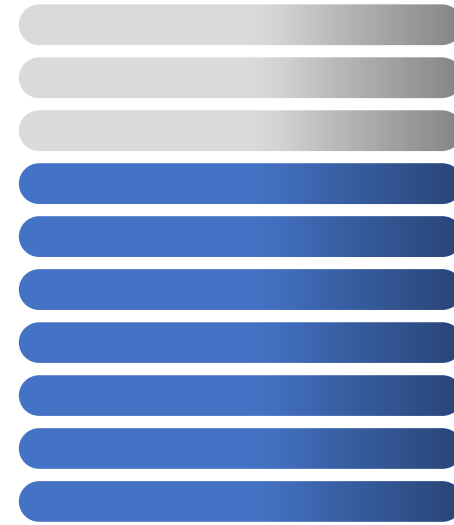
LOTTER (1966)

0.61%

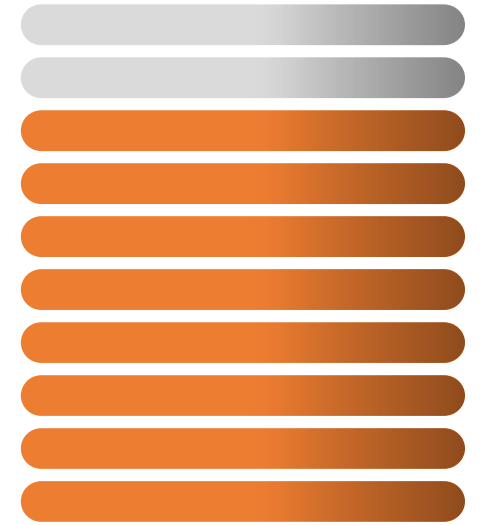
FORTEA,
ESCANDELL I
CASTRO (2013)

1.5%

CHRISTENSEN ET
AL. (2016)

1.68%

BAIO ET AL. (2018)

2.3. PREVALENÇA

INFLUÈNCIA DEL GÈNERE (FOMBONNE, 2009)

1,6%

HÒMENS

Major prevalença

Síntomes més greus

0,4%

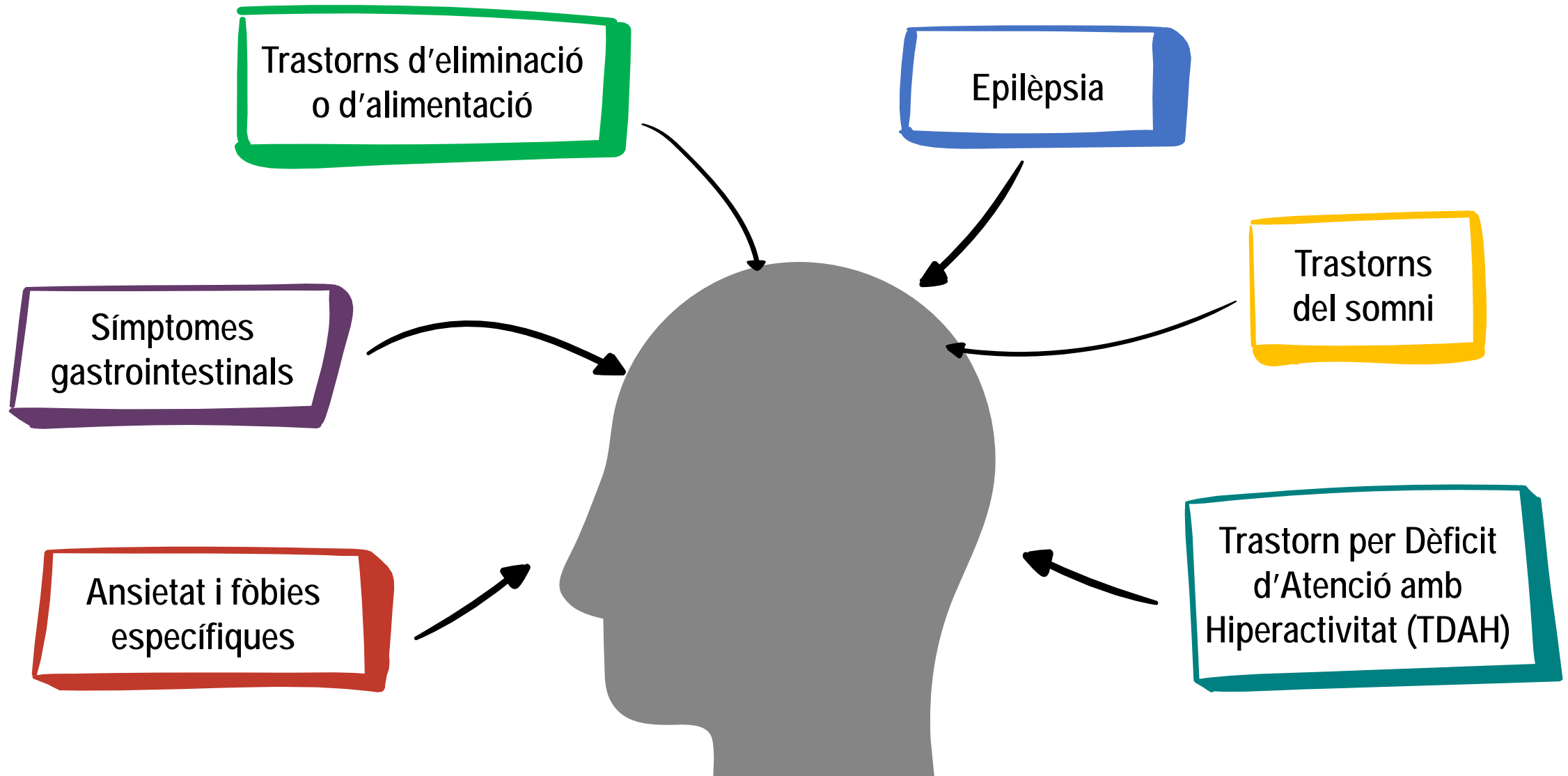
DONES

Menor prevalença

Síntomes menys greus

2.4.COMORBIDTAT

COMORBIDITAT

3

ETIOLOGIA

3.1. ETIOLOGIA

4

TÈCNIQUES I INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

4.1. INDICADORS PRECOÇOS

4.2. INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

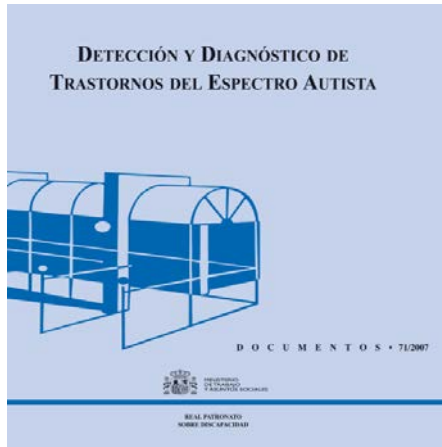
4.1. INDICADORS PRECOÇOS

PRIMERS SENYALS D'ALERTA

4.2. INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ

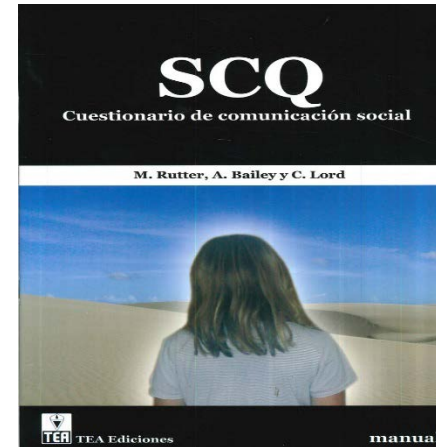
INSTRUMENTS ESTANDARDITZATS

M-CHAT/ES

R. CANAL I COLS. (2007)

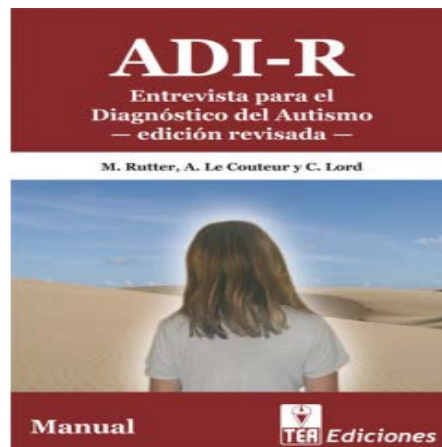
- Detecció inicial de la simptomatologia nuclear

SCQ

C. D. ELLIOTT I COLS. (2011)

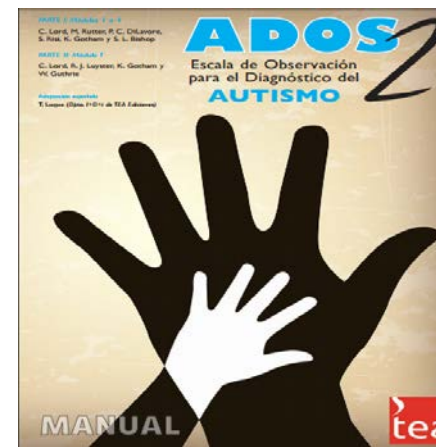
- Forma A. Tota la vida
- Forma B. Situaci3n actual

ADI-R

M. RUTTER I COLS. (2011)

- Entrevista diagn3stica

ADOS-2

C. LORD I COLS. (2015)

- Classificaci3n
- Diagn3stic general
- Nivell de s3ptomes

4.2. INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ

M-CHAT/ES. VERIFICACIÓ PER A L'AUTISME EN XIQUETS PETITS MODIFICADA

M-CHAT. VERIFICACIÓ PER A L'AUTISME EN XIQUETS PETITS MODIFICADA

R. CANAL I COLS. (2007)

- **OBJECTIU:** Detectar trastorns de l'espectre autista.
- **EDAT:** entre 1:5 i 5 anys
- **APLICACIÓ:** individual

Cuestionario M-CHAT

**CUESTIONARIO DEL DESARROLLO COMUNICATIVO
Y SOCIAL EN LA INFANCIA (M-CHAT/ES)**

La información que contiene este cuestionario es totalmente confidencial. Los datos personales que aparecen al final serán separados del resto del cuestionario para proteger la confidencialidad de sus respuestas. Le garantizamos que no se realizará ninguna difusión de datos aquí contenidos.

Seleccione, rodeando con un círculo, la respuesta que le parece que refleja mejor cómo su hijo o hija actúa **NORMALMENTE**. Si el comportamiento no es el habitual (por ejemplo, usted solamente se lo ha visto hacer una o dos veces) conteste que el niño o niña **NO** lo hace. Por favor, conteste a todas las preguntas.

Figura 1. Full d'anotació del M-CHAT/ES (Canal et al., 2007)

4.2. INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ

M-CHAT/ES. VERIFICACIÓ PER A L'AUTISME EN XIQUETS PETITS MODIFICADA

M-CHAT. VERIFICACIÓ PER A L'AUTISME EN XIQUETS PETITS MODIFICADA

R. CANAL I COLS. (2007)

ÍTEMS

1. Li agrada que el balancegen, o que l'adult li faça el "cavallet" mentre seu als seus genolls, etc.?	Sí	No
2. <i>Mostra interès per altres xiquets o xiquetes?</i>	Sí	No
3. Li agrada pujar a llocs com, per exemple, butaques, escalons, jocs del parc, etc.?	Sí	No
4. Li agrada que l'adult jugue amb ell o ella a jocs de tapar-se els ulls i després descobrir-los; amagar-se i aparèixer de sobte.	Sí	No
5. Alguna vegada fa jocs imaginatius, per exemple fent com si parlara per telèfon, com si estiguera donant menjar a una nina, com si estiguera conduint un cotxe o coses així?	Sí	No

4.2. INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ

M-CHAT/ES. VERIFICACIÓ PER A L'AUTISME EN XIQUETS PETITS MODIFICADA

M-CHAT. VERIFICACIÓ PER A L'AUTISME EN XIQUETS PETITS MODIFICADA

R. CANAL I COLS. (2007)

6. Sol assenyalar amb el dit per demanar alguna cosa?	Sí	No
7. Sol assenyalar amb el dit per indicar que alguna cosa li crida l'atenció?	Sí	No
8. Pot jugar adequadament amb peces o joguets xicotets (per exemple cotxets, nines o blocs de construcció) sense únicament xuclar-los, agitar-los o tirar-los?	Sí	No
9. Sol portar objectes per mostrar-los?	Sí	No
10. Sol mirar als ulls durant uns segons?	Sí	No
11. Li sembla massa sensible a sorolls poc intensos? (per exemple, reacciona tapant-se les oïdes, etc.)	Sí	No
12. Somriu quan el veu a vostè o quan vosté li somriu?	Sí	No

4.2. INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ

M-CHAT/ES. VERIFICACIÓ PER A L'AUTISME EN XIQUETS PETITS MODIFICADA

M-CHAT. VERIFICACIÓ PER A L'AUTISME EN XIQUETS PETITS MODIFICADA

R. CANAL I COLS. (2007)

ÍTEMS

13. Pot imitar o repetir gestos o accions que vostè fa? (per exemple, si vostè fa una carassa ell o ella també la fa)	Sí	No
14. Respon quan sent el seu nom?	Sí	No
15. Si vostè assenyala amb el dit un joguet a l'altre costat de l'habitació, dirigeix el seu fill o filla la mirada cap a aquest joguet?	Sí	No
16. Ha après ja a caminar?	Sí	No
17. Si vostè està mirant alguna cosa atentament, el seu fill o filla també la mira?	Sí	No
18. Fa el seu fill o filla moviments estranys amb els dits, per exemple, acostar-los als ulls?	Sí	No

4.2. INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ

M-CHAT/ES. VERIFICACIÓ PER A L'AUTISME EN XIQUETS PETITS MODIFICADA

M-CHAT. VERIFICACIÓ PER A L'AUTISME EN XIQUETS XICOTETS MODIFICADA

R. CANAL I COLS. (2007)

ÍTEMS

19. Intenta que vostè pare atenció a les activitats que ell o ella està fent?	Sí	No
20. Alguna vegada ha pensat que el seu fill o filla podria tenir sordesa?	Sí	No
21. Entén el seu fill o filla el que la gent diu?	Sí	No
22. Es queda a vegades mirant al buit o va d'un costat a l'altre sense propòsit?	Sí	No
23. Si el seu fill o filla ha d'afrontar una situació desconeguda, li mira primer a vostè a la cara per saber com reaccionar?	Sí	No

5

INTERVENCIÓ I RESPOSTA EDUCATIVA

5.1. PRIMERS PASSOS

5.2. MODELS DE TRACTAMENT INTEGRAL

5.3. HISTÒRIES SOCIALS

5.4. SISTEMES AUGMENTATIUS I ALTERNATIUS DE COMUNICACIÓ

5.5. PAUTES EDUCATIVES PER A LES FAMÍLIES

5.1. PRIMERS PASSOS

FORMACIÓ, ESFORÇ I DECISIÓ

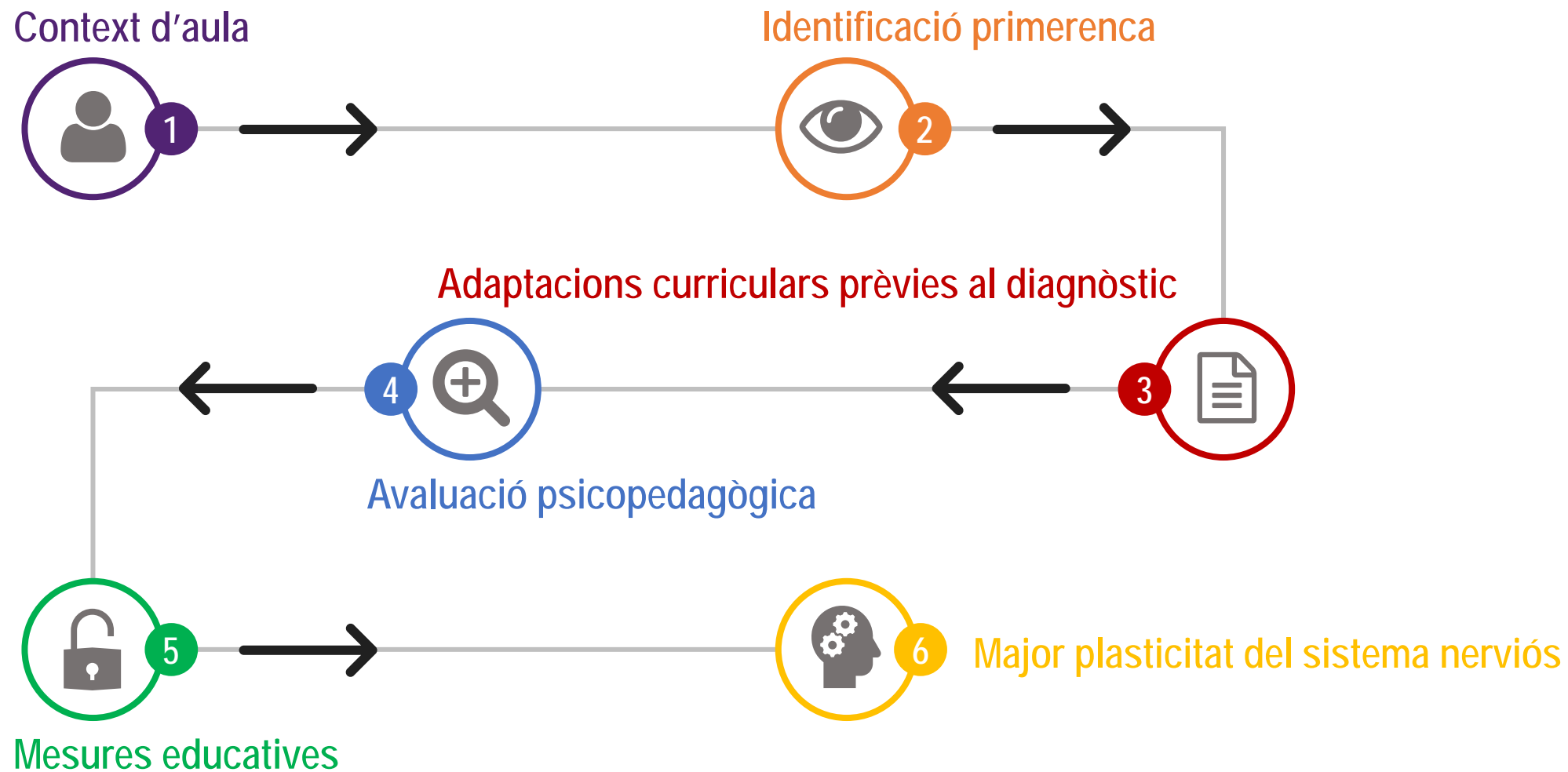
“La **sensació** que tenen alguns professionals de l'educació amb poca experiència de què **no estan suficientment formats** per afrontar amb garanties el repte que suposa l'educació d'un xiquet amb TEA **és totalment legítima**”

“Però aqueixa sensació perd totalment la seua legitimitat quan no va acompanyada automàticament de la sensació complementària de què es tracta d'un repte que cal afrontar amb **esforç** i **decisió** per part de qui vulga poder anomenar-se a si mateix **professional de l'educació**”.

TÁRRAGA ET AL. (2019)

5.1. PRIMERS PASSOS

INTERVENCIÓ PRIMERENCA

5.2. MODELS DE TRACTAMENT INTEGRAL

OBJECTIUS I PRESENTACIÓ

«Conjunt d'estratègies i metodologies d'intervenció que tenen l'objectiu d'aconseguir un ampli impacte en el desenvolupament»

ANÀLISI
CONDUCTUAL
APLICAT

SUPORT
CONDUCTUAL
POSITIU

TEACCH

EARLY START
DENVER MODEL

5.2. MODELS DE TRACTAMENT INTEGRAL

ANÀLISI CONDUCTUAL APLICAT (ABA)

ENSENYAR NOVES HABILITATS

Habilitats acadèmiques i socials
Hàbits alimentaris
Higiene personal
Vestir-se

METODOLOGIA

Descompondre les tasques en passos
Ensenyar com realitzar cadascun

REDUIR COMPORTAMENTS NO DESITJATS

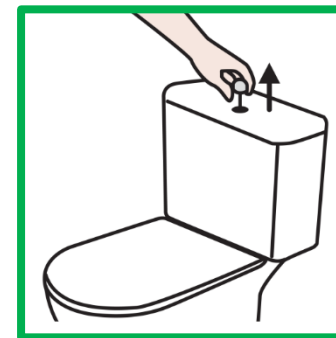
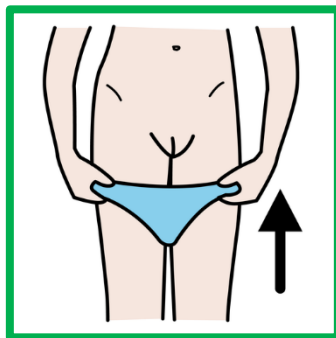
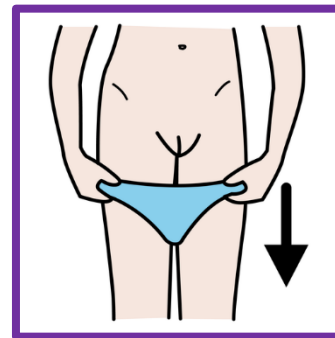
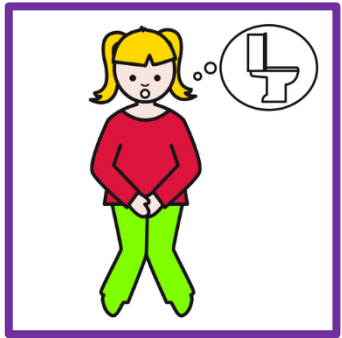
Incapacitat per reconèixer i expressar emocions
No respectar les regles socials
Problemes d'higiene personal

TÈCNIQUES CONDUCTUALS

Reforç positiu
Economia de fitxes
Modelatge

5.2. MODELS DE TRACTAMENT INTEGRAL

ANÀLISI CONDUCTUAL APLICAT (ABA)

5.2. MODELS DE TRACTAMENT INTEGRAL

SUPORT CONDUCTUAL POSITIU

SUPORT CONDUCTUAL POSITIU

5.2. MODELS DE TRACTAMENT INTEGRAL

TEACCH

OBJECTIUS DE LA METODOLOGIA TEACCH

HORARIS VISUALS

On s'estarà en cada moment: «*què*»
Quina activitat caldrà realitzar: «*on*»
Quin ordre s'haurà de seguir: «*quan*»

SISTEMES DE TREBALL

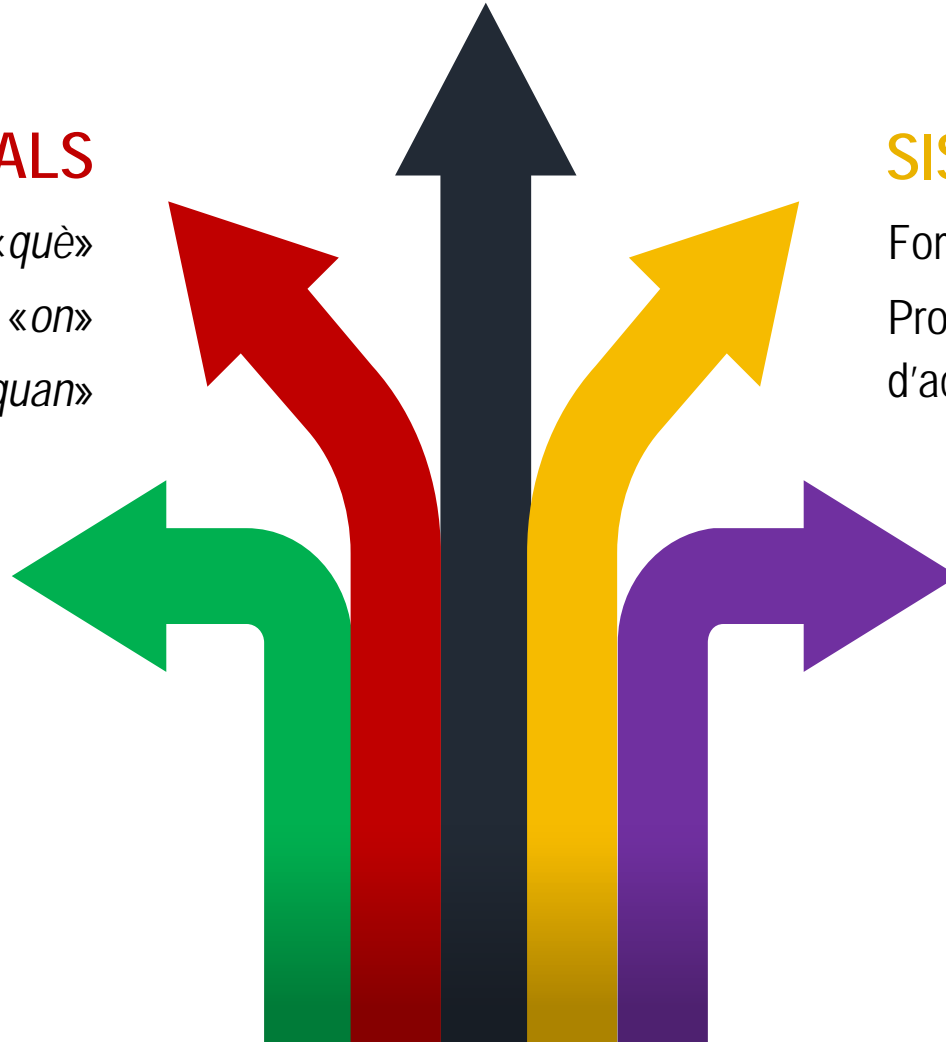
Fomenta el treball autònom
Proporciona informació sobre la seqüència d'activitats a realitzar

ESTRUCTURA FÍSICA

Establir límits visuals clars
Minimitzar les distraccions
Desenvolupar zones específiques per a cada activitat

AJUDES VISUALS

Claredat i organització visual
Activitats estructurades visualment
Mostren els passos a realitzar

5.2. MODELS DE TRACTAMENT INTEGRAL

TEACCH

ESTRUCTURA FÍSICA

- Zona 1: treball "un a un"
- Zona 2: treball independent
- Zona 3: espai de transició
- Zona 4: àrea de jocs i oci
- Zona 5: activitats en grup
- Zona 5: àrea per menjar
- Zona 6: bany i higiene

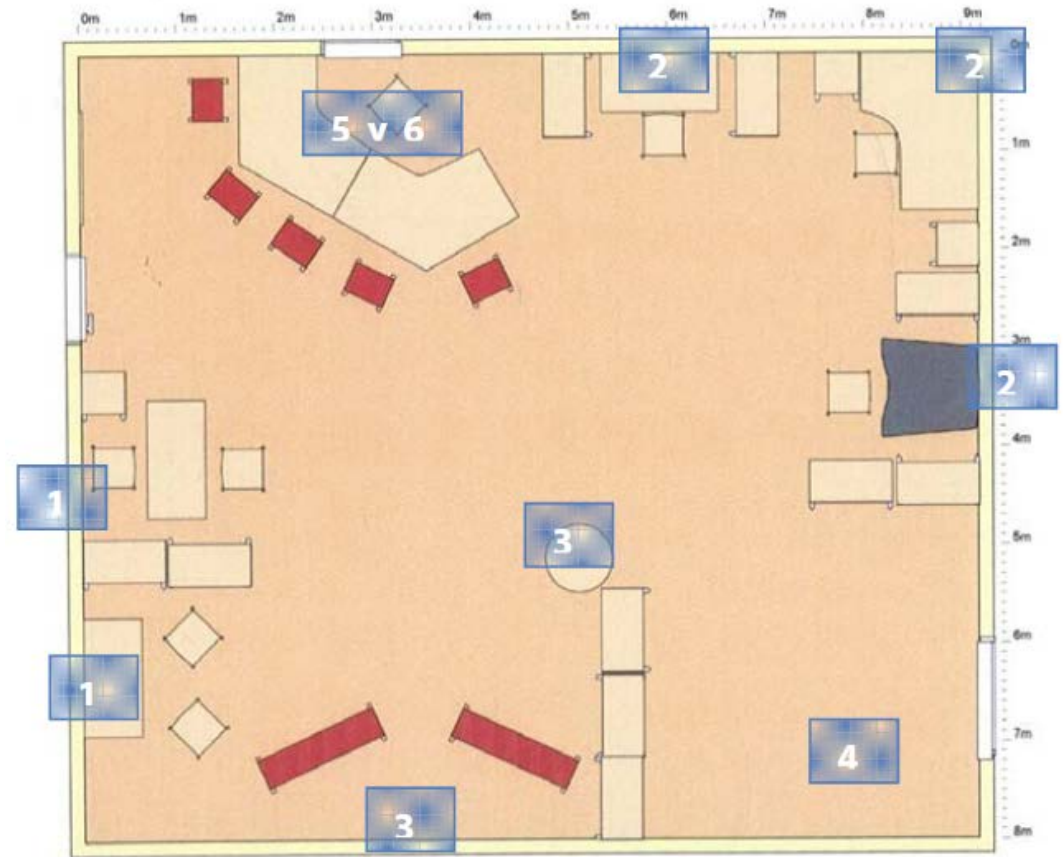

Figura 1. Exemple d'estructura d'aula (Autismodiario, 2020)

5.2. MODELS DE TRACTAMENT INTEGRAL

TEACCH

HORARIS VISUALS

Seqüència d'objectes reals

Foto o dibuix únic

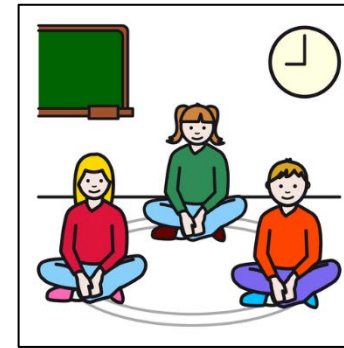
Seqüència de fotos per a tot el dia

Seqüència de dibuixos

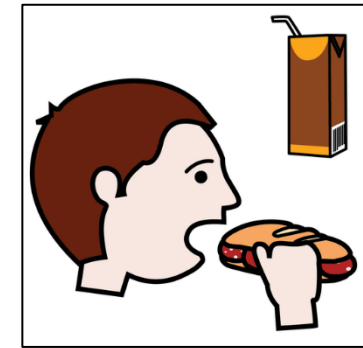
Llistat escrit

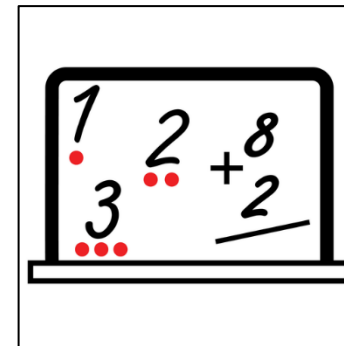
DILLUNS

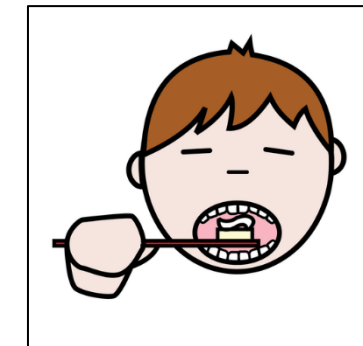
ASSEMBLEA

ESMORZAR

MATEMÀTIQUES

HIGIENE

5.2. MODELS DE TRACTAMENT INTEGRAL

TEACCH

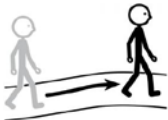
Resoldre dues sumes i tres multiplicacions en el quadern de treball

Aproximadament cinc minuts

Quan tinga tots els resultats

Esperar que acaben la resta de companys

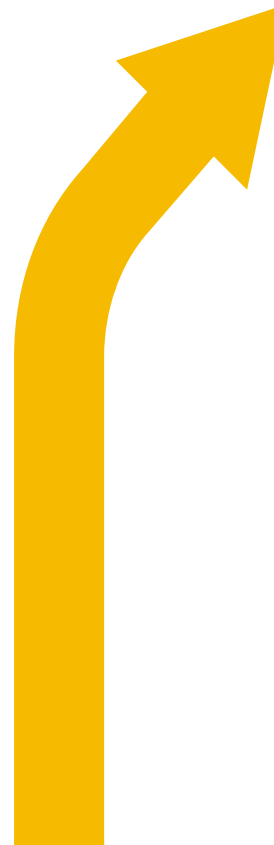
SISTEMES DE TREBALL

Què he de fer?

Quant de temps ho he de fer?

Com sabré que he acabat?

Què passa quan haja acabat?

5.2. MODELS DE TRACTAMENT INTEGRAL

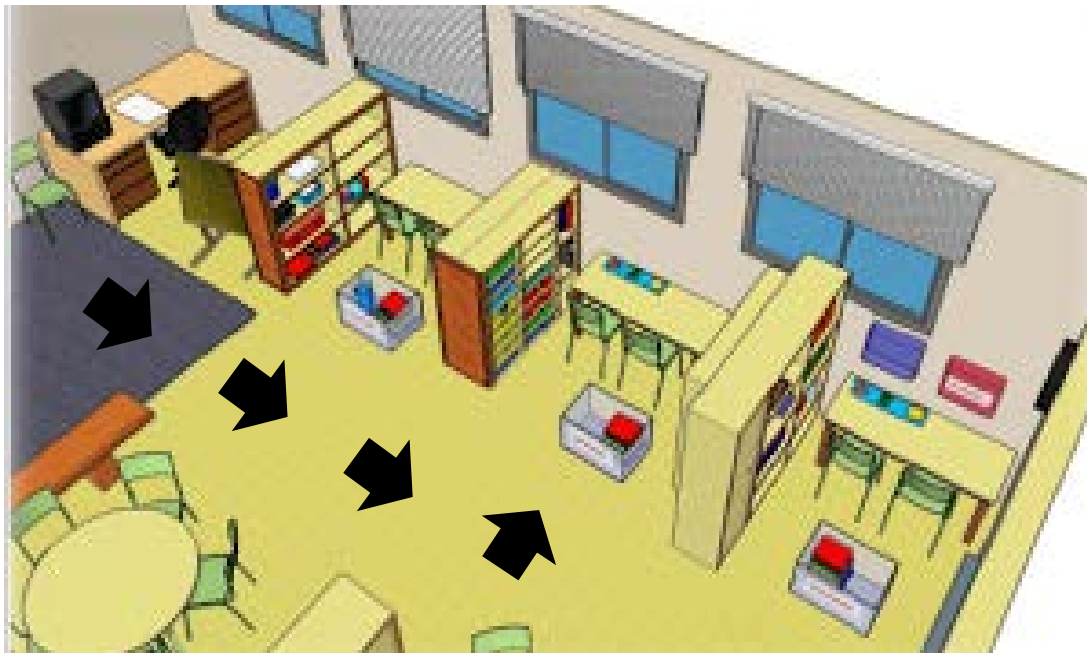
TEACCH

ZONA DE JOC

ZONA DE TREBALL

ZONA DE LECTURA

ZONA DE MENJAR

AJUDES VISUALS

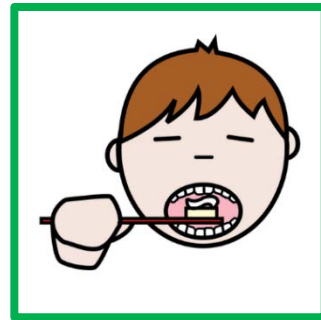
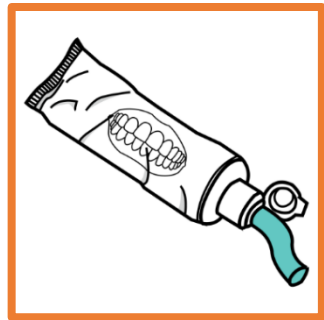
Organitzar el material i l'espai físic per augmentar la comprensió i l'autonomia

Captar la informació cap a la informació útil

Comunicar la seqüència de passos específics

5.2. MODELS DE TRACTAMENT INTEGRAL

TEACCH

AJUDES VISUALS

Organitzar el material i l'espai físic per augmentar la comprensió i l'autonomia

Captar la informació cap a la informació útil

Comunicar la seqüència de passos específics

5.2. MODELS DE TRACTAMENT INTEGRAL

EARLY START DENVER MODEL

TIPUS I POBLACIÓ DIANA

Programa d'intervenció primerenca
Xiquets i xiquetes menors de 48 mesos

AVALUACIÓ

Imitació
Comunicació verbal i no-verbal
Atenció conjunta
Emocions compartides i joc

OBJECTIU AVALUACIÓ

Aprentatge d'habilitats comunicatives
S'implementa en contextos naturals

TIPUS D'ACTIVITATS

Rutines d'activitat conjunta
Maneig programat d'antecedents i conseqüents

5.3. HISTÒRIES SOCIALS

EARLY START DENVER MODEL

FORMAT

Guions estructurats
Informació visual i concreta

CONSEQÜÈNCIES

Introducció de reforçadors

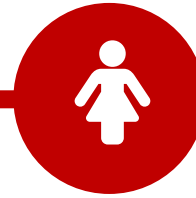
ASPECTES A CONSIDERAR

Comprensió de la història
Comprensió dels motius per actuar d'una determinada manera

OBJECTIU

Regular la conducta
Especifiquen com s'ha d'actuar

CONSTRUCCIÓ

Adaptació personal
Utilitzar fotografies, pictogrames, dibuixos, i/o paraules escrites

ÀREES A TREBALLAR

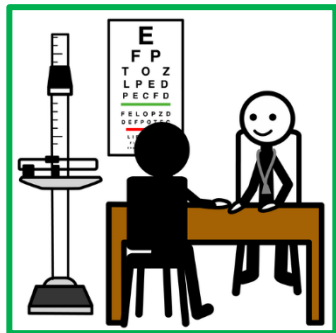
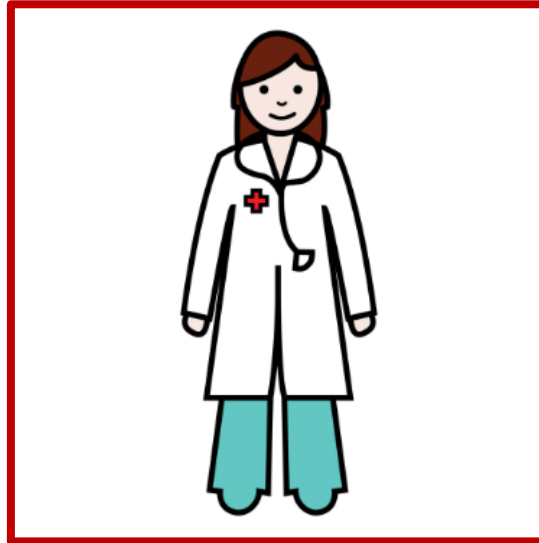
Instaurar conductes desitjables
Eliminar conductes no-desitjades
Àrees del funcionament quotidià

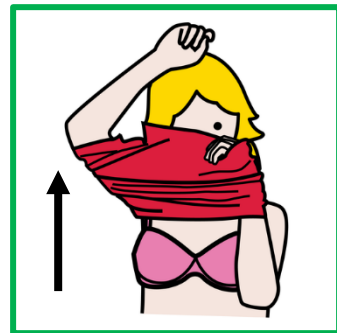
5.3. HISTÒRIES SOCIALS

EARLY START DENVER MODEL

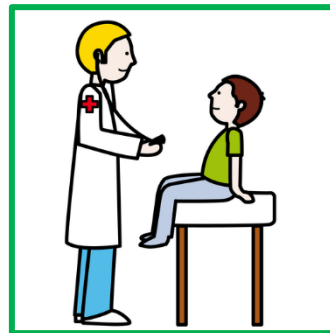
ANAR AL METGE

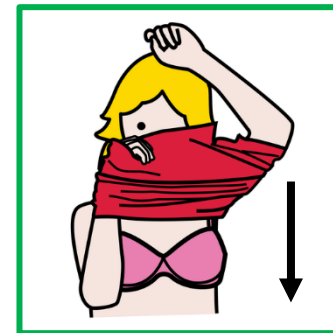
Parle amb el metge

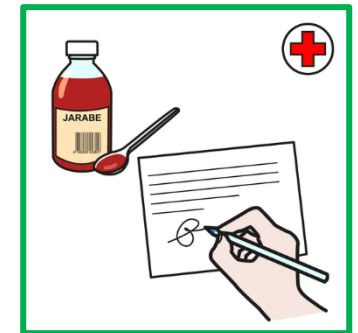
Em trec la samarreta

M'ausculta

Em pose la samarreta

Em dona un xarop

5.4. SISTEMES AUGMENTATIUS I ALTERNATIUS DE COMUNICACIÓ

SISTEMA PICTOGRÀFIC DE COMUNICACIÓ (MAYER I JOHNSON, 1985)

1

Sistema de comunicació alternativa basat en pictogrames.

2

Pictogrames compostos per dibuixos simples que guarden gran similitud amb el que representen.

3

Vocabulari dividit en sis categories: persones, verbs, descriptius, noms, social i miscel·lània.

5.4. SISTEMES AUGMENTATIUS I ALTERNATIUS DE COMUNICACIÓ

SISTEMA PICTOGRÀFIC ARASAAC (GOBIERNO DE ARAGÓN, 2020)

1

Sistema de comunicació alternativa basat en pictogrames descriptius i pictogràfics

2

Facilita la comunicació a totes les persones que presenten greus dificultats en aquesta àrea

3

Els recursos tenen una llicència Creative Commons (BY-NC-SA)

5.5. PAUTES EDUCATIVES PER A LES FAMÍLIES

INTERVENCIÓ FAMILIAR

02 INFORMACIÓ VISUAL

Agendes i horaris
Seqüència de passos específics

04 DESENVOLUPAMENT

Ritme evolutiu diferent
Necessitats i suports específics

01 ENTORN ESTRUCTURAT

Estructura física
Sistemes de treball

03 FORMACIÓ I RECURSOS NECESSARIS

Sistemes de comunicació
Tècniques de modificació de conducta

05 ASSOCIACIONS DE FAMÍLIES

Suport d'altres famílies
Recursos especialitzats
Programa de respir familiar

6

PER RECORDAR

PER RECORDAR...

ALUMNAT AMB TRASTORN DE L'ESPECTRE DE L'AUTISME (TEA)

1. CONCEPTUALITZACIÓ

Trastorn caracteritzat per deficiències en comunicació i interacció social i patrons comportamentals restringits i repetitius.

2. GRAVETAT

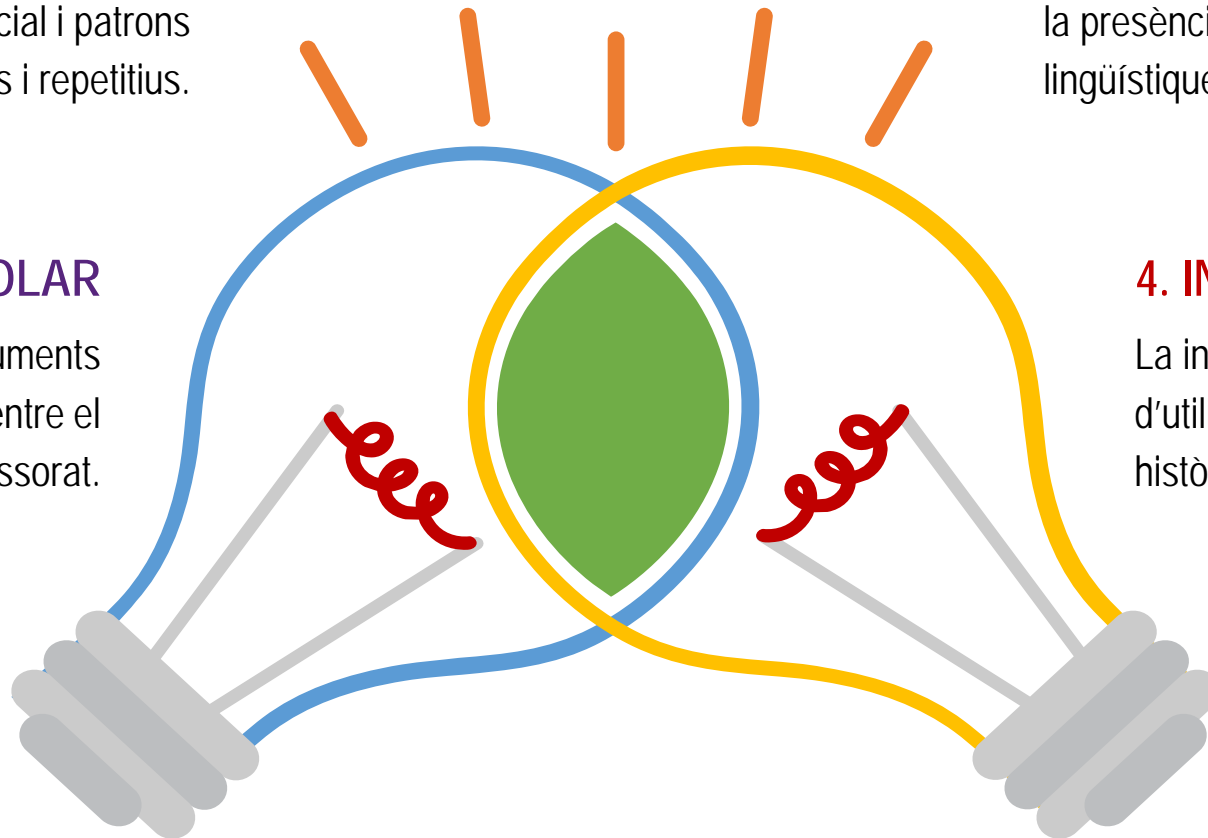
Cal determinar el nivell de suports requerits i la presència de limitacions cognitives o lingüístiques.

3. AVALUACIÓ ESCOLAR

El M-CHAT/ES és un dels instruments diagnòstics més utilitzats entre el professorat.

4. INTERVENCIÓ ESCOLAR

La intervenció psicoeducativa ha d'utilitzar models de tractament integral, històries socials i SAAC.

7

**MATERIAL ELABORAT A
PARTIR DE...**

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- American Psychiatric Association (2013). *DSM-5. Manual Diagnóstico y Estadístico de los Trastornos Mentales*. Madrid: Médica Panamericana.
- Organización Mundial de la Salud (1999). *CIE-10. Trastornos mentales y del comportamiento*. Madrid: Meditor.
- Organización Mundial de la Salud (2018). *International Classification of Diseases (ICD-11)*. Recuperat de <https://www.who.int/classifications/icd/en/>
- Baio, J., Wiggins, L., Christensen, D. L., Maenner, M. J., Daniels, J., Warren, Z. (...) Dowling, N. F. (2018).
- Prevalence of Autism Spectrum Disorder Among Children Aged 8 Years - Autism and Developmental Disabilities Monitoring Network, 11 Sites, United States, 2014. *MMWR Surveill Summ*, 67(6), 1-23.
- AUSTISMODIARIO (2020). El método TEACCH. Recuperado de <https://autismodiario.com/wp-content/uploads/2011/03/resumenTEACCH.pdf>

8

PER SABER MÉS...

8.1. LLIBRES

8.2. MATERIALS D'INTERVENCIÓ

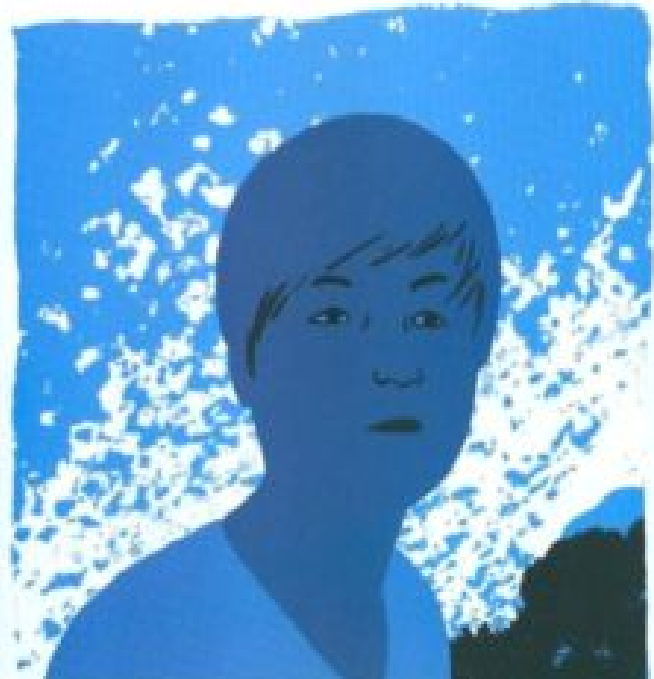
8.1. LLIBRES

GUIA

Autismo con discapacidad intelectual grave

Guía para padres y profesionales

Rita Jordan

AUTISMO CON DISCAPACIDAD INTELECTUAL GRAVE. GUÍA PARA PADRES Y PROFESIONALES

- **AUTORS:** R. Jordan
- **EDITORIAL:** Autismo Ávila
- **ANY:** 2012
- **NOMBRE DE PÀGINES:** 341 pàgines
- **PREU:** 24,90 euros
- **ISBN:** 9788494032219

8.1. LLIBRES

TRASTORNOS GENERALES DEL DESENVOLUPAMENT

MANUAL DE ATENCIÓN AL ALUMNADO CON NEAE DERIVADAS DE TRASTORNOS GENERALES DEL DESARROLLO

- AUTORS: P. Aguirre, R. Álvarez, M. C. Angulo i I. Prieto
- EDITORIAL: Consejería de Educación de la Junta de Andalucía
- ANY: 2012
- NOMBRE DE PÀGINES: 71 pàgines
- PREU: gratuït, disponible en PDF
- ISBN: 9788469181256

8.2. MATERIALS D'INTERVENCIÓ

MODEL DENVER D'ATENCIÓ PRIMERENCA

MODELO DENVER DE ATENCIÓN TEMPRANA PARA NIÑOS PEQUEÑOS CON AUTISMO

- **AUTORS:** G. Dawson i S. J. Rogers
- **EDITORIAL:** Autismo Ávila
- **ANY:** 2017
- **NOMBRE DE PÀGINES:** 492 pàgines
- **PREU:** 29,90 euros
- **ISBN:** 9788494032226